

HỌC VIỆN, NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI BIỆT PHÁI GIẢNG VIÊN SĨ QUAN CHO CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC: TÍNH HIỆU QUẢ CỦA MÔ HÌNH, CẦN NHÂN RỘNG TRONG PHẠM VI CẢ NƯỚC

Ths. Nguyễn Đức Đăng - Trung tâm GDQP – AN, ĐHQGHN

Công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng – an ninh (QP – AN) cho các đối tượng được Đảng ta xác định: “là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân, việc phổ cập và tăng cường giáo dục quốc phòng – an ninh là nhiệm vụ chung của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội; phải được chỉ đạo, tổ chức thực hiện chặt chẽ, thống nhất từ Trung ương đến địa phương bằng các hình thức phù hợp với từng đối tượng”. Thực tế, công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức QP – AN cho các đối tượng nói chung và giáo dục quốc phòng – an ninh (GDQP – AN) trong nhà trường nói riêng đã được thực hiện thường xuyên trong suốt quá trình đấu tranh giải phóng dân tộc và bảo vệ Tổ quốc. Đến nay, GDQP – AN đã được triển khai thành hệ thống và trở thành môn học chính khóa trong nhà trường từ trung học phổ thông đến đại học. Để thực hiện nhiệm vụ GDQP – AN cho sinh viên tại các cơ sở giáo dục đại học (GDĐH), Chính phủ đã giao cho Bộ Quốc phòng phối hợp với Bộ Giáo dục & Đào tạo biệt phái sĩ quan về thực hiện nhiệm vụ tại các cơ sở (GDĐH). Việc biệt phái giảng viên sĩ quan là một tất yếu khách quan, không chỉ đáp ứng được yêu cầu về nguồn nhân lực trong khi các cơ sở GDĐH chưa phát triển được đội ngũ giảng viên cơ hữu giảng dạy môn học này, mà còn trực tiếp nâng cao được chất lượng GDQP – AN cho sinh viên, phù hợp với thực tiễn nền GDĐH nước nhà.

Giảng viên sĩ quan biệt phái tại các cơ sở GDĐH là sĩ quan tại ngũ được cấp có thẩm quyền điều động đến công tác có thời hạn tại các cơ sở GDĐH ngoài quân đội, giúp cơ sở GDĐH thực hiện nhiệm vụ GDQP – AN cho sinh viên theo quy định của pháp luật. Hiện nay, đội ngũ này được điều động từ nhiều đơn vị khác nhau trong Quân đội như các học viện, trường sĩ quan; trường quân sự quân khu, quân đoàn; trường quân sự tỉnh; cơ quan quân khu, quân đoàn Đội ngũ giảng viên sĩ quan biệt phái này đã góp phần to lớn trong công tác GDQP – AN cho sinh viên trong suốt hơn 50 năm qua. Song, trước yêu cầu mới đặt ra của sự nghiệp cách mạng giáo dục và những đòi hỏi ngày càng cao của nền kinh tế tri thức, một bộ phận giảng viên sĩ quan biệt phái đã bộc lộ những yếu kém về chuyên môn nghiệp vụ, phương pháp sư phạm..., chất lượng, hiệu quả môn học vì thế mà

chưa đáp ứng được mục tiêu, yêu cầu đã đề ra. Vì vậy, đã đến lúc cần phải nhất quán quan điểm về biệt phái giảng viên sĩ quan. Thiết nghĩ, đội ngũ giảng viên sĩ quan phải được biệt phái từ các học viện, nhà trường quân đội mới có thể đáp ứng tốt nhất nhiệm vụ và chất lượng GDQP – AN cho sinh viên. Mô hình này mới thực sự là mô hình biệt phái đem lại hiệu quả cao, đáp ứng được yêu cầu đòi hỏi ngày càng cao của công cuộc cách mạng giáo dục.

Học viện, nhà trường quân đội bao gồm học viện quân sự cao cấp và các học viện, trường sĩ quan. Học viện, trường sĩ quan là hệ thống các trường đào tạo, bổ túc sĩ quan cấp phân đội và tương đương của Quân đội nhân dân Việt Nam theo các chuyên ngành đào tạo.

Cơ sở GDĐH bao gồm tổ hợp các trường cao đẳng, trường đại học, học viện, đại học vùng, đại học quốc gia và các viện nghiên cứu khoa học thành viên thuộc các lĩnh vực chuyên môn khác nhau, tổ chức theo hai cấp, để đào tạo các trình độ của giáo dục đại học.

Học viện, nhà trường quân đội và các cơ sở GDĐH đều là cơ sở giáo dục thuộc hệ thống nhà trường trong hệ thống giáo dục quốc dân, chịu sự quản lý nhà nước của Bộ Giáo dục & Đào tạo nên có tính tương đồng về nhiều mặt như: tổ chức bộ máy quản lý và điều hành các hoạt động giáo dục & đào tạo, chức năng, nhiệm vụ, phương thức hoạt động, các điều kiện bảo đảm cho cơ sở giáo dục, đào tạo.... Sự tương đồng này luôn tạo ra hiệu quả thiết thực trong phối hợp thực hiện nhiệm vụ GDQP – AN cho sinh viên. Hiệu quả được thể hiện ở các bình diện chủ yếu sau:

Thứ nhất là hiệu quả trong phối hợp lãnh đạo: xuất phát từ tính tương đồng về nhiều mặt giữa nhà trường quân đội với cơ sở GDĐH, nên các mặt hoạt động cần phối hợp giữa lãnh đạo của nhà trường quân đội với lãnh đạo các cơ sở GDĐH có nhiều thuận lợi, lãnh đạo dễ đạt được sự đồng thuận cao trong đề xuất, xem xét, đánh giá và giải quyết các vấn đề mà hai bên cùng quan tâm.

Thứ hai là hiệu quả trong phát triển và nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý: các giảng viên sĩ quan biệt phái về cơ bản đã được chuẩn hóa, có trình độ chuyên môn sâu, được đào tạo giảng viên quân sự, phương pháp sư phạm tốt, có kinh nghiệm trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học và quản lý học viên. Đặc biệt là cách tiếp cận và khả năng thích ứng nhanh, có hiệu quả trong môi trường GDĐH, khắc phục được những khó khăn về thời hạn biệt phái theo Nghị định 165/NĐ – CP ngày 22 tháng 12 năm 2003 của Chính phủ.

Thứ ba là hiệu quả trong quản lý và điều hành hoạt động giáo dục & đào tạo: đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý đều có nghiệp vụ chuyên môn và kinh nghiệm xử lý các khâu của quy trình quản lý, biết sử dụng và khai thác có hiệu quả các phương tiện kỹ thuật và công nghệ trong quản lý và điều hành hoạt động giáo dục & đào tạo, đặc biệt là trong giai đoạn hiện nay, các cơ sở GDĐH đang đẩy mạnh việc chuyển đổi phương thức đào tạo tín chỉ.

Thứ tư là hiệu quả trong tiếp cận và triển khai tri thức quân sự mới: ngoài nhiệm vụ giảng dạy, nhà trường quân đội còn là nơi nghiên cứu, triển khai các ứng dụng khoa học kỹ thuật quân sự trong toàn quân, việc cập nhật và triển khai các tri thức mới về lĩnh vực QP - AN luôn đi trước một bước so với các đơn vị. Do vậy, sinh viên ở các cơ sở GDĐH có điều kiện thuận lợi trong việc nắm bắt các tri thức mới về quân sự, góp phần nâng cao được chất lượng môn học GDQP – AN.

Thứ năm là hiệu quả về kinh tế: các cơ sở GDĐH được chủ động phối hợp lựa chọn giảng viên đáp ứng được những tiêu chí trong giảng dạy môn học tại cơ sở của mình, không phải đầu tư nhiều về thời gian, kinh phí để đào tạo đội ngũ. Đây là một trong những thuận lợi lớn mà các mô hình biệt phái giảng viên sĩ quan khác khó đáp ứng được. Bên cạnh đó, còn tận dụng và phát huy được tối đa hiệu quả của cơ sở vật chất, vũ khí trang bị, học cụ và thao trường huấn luyện trong giảng dạy GDQP – AN cho sinh viên.

Từ những phân tích trên, có thể thấy rõ hiệu quả và thế mạnh của mô hình biệt phái giảng viên sĩ quan các học viện, nhà trường quân đội tại các cơ sở GDĐH. Trung tâm GDQP – AN, ĐHQGHN hiện nay là một điển hình của mô hình này.

Trung tâm GDQP – AN, ĐHQGHN được thành lập theo quyết định số 97/QĐ - TCCB ngày 02 tháng 03 năm 2004 của Giám đốc ĐHQGHN trên cơ sở hợp nhất 2 khoa GDQP của Trường Đại học Ngoại ngữ và Trường Đại học Khoa học Xã hội & Nhân văn thuộc ĐHQGHN. Đội ngũ sĩ quan biệt phái của Trung tâm được điều động từ hai đơn vị là Trường Sĩ quan Lục quân 1 (SQLQ1) và Binh chủng Hóa học. Sự tồn tại hai đơn vị quản lý sĩ quan biệt phái của Trung tâm trong một thời gian dài đã có những khó khăn nhất định trong quản lý và tổ chức hoạt động. Thực hiện Quyết định số 419/QĐ – BQP, ngày 06 tháng 9 năm 2011 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về việc điều động sĩ quan biệt phái, Trường SQLQ1 được giao nhiệm vụ biệt phái giảng viên sĩ quan về Trung tâm GDQP – AN, ĐHQGHN, thay thế sĩ quan biệt phái của Binh chủng Hóa học. Sự thống nhất về

một đơn vị quản lý sĩ quan biệt phái là Trường SQLQ1 đã tạo ra những thuận lợi mới cho Trung tâm và ĐHQGHN. Theo đó, công tác phối hợp thực hiện nhiệm vụ giữa lãnh đạo ĐHQGHN, lãnh đạo Trường SQLQ1 với Trung tâm luôn đạt được sự đồng thuận cao, chất lượng đội ngũ giảng viên ngày càng tốt hơn, công tác quy hoạch cán bộ, đề bạt, bổ nhiệm các chức danh quản lý cũng như việc giải quyết các chế độ, chính sách cho cán bộ tốt hơn, khai thác hiệu quả hơn cơ sở vật chất, vũ khí trang bị, học cụ trong giảng dạy GDQP – AN cho sinh viên, góp phần quan trọng nâng cao chất lượng môn học.

Từ những vấn đề nêu trên, với kinh nghiệm nhiều năm phối hợp cùng Trường SQLQ1 trong thực hiện nhiệm vụ GDQP – AN cho sinh viên ĐHQGHN, chúng tôi đề xuất một số vấn đề sau:

- Cần thống nhất một đầu mối biệt phái giảng viên sĩ quan là các học viện, nhà trường quân đội gần địa bàn có cơ sở GDDH, mô hình này cần được triển khai và nhân rộng trong phạm vi cả nước. Khắc phục tình trạng như hiện nay, đội ngũ giảng viên sĩ quan biệt phái của một số Trung tâm GDQP – AN sinh viên được điều động từ nhiều đơn vị Quân đội khác nhau.

- Cần nghiên cứu, hoàn thiện và ban hành Quy chế phối hợp giữa cơ sở GDDH, Trung tâm GDQP – AN sinh viên với học viện, nhà trường quân đội về công tác biệt phái sĩ quan.

- Đơn vị cử sĩ quan biệt phái cần lựa chọn những giảng viên, cán bộ quản lý, nhân viên chuyên môn kỹ thuật trẻ, có phẩm chất chính trị và năng lực tốt thực hiện nhiệm vụ biệt phái, khắc phục tình trạng một số đơn vị cử sĩ quan biệt phái đã gần hết tuổi tại ngũ như hiện nay.

- Đề nghị Bộ Quốc phòng phối hợp với Bộ Giáo dục & Đào tạo xác định nhóm chức vụ, trần quân hàm cho sĩ quan biệt phái theo tổ chức biên chế Trung tâm GDQP – AN sinh viên để giải quyết các chế độ, chính sách cho sĩ quan biệt phái được thống nhất.

- Đề nghị kéo dài thời hạn biệt phái sĩ quan là 5 năm. Trường hợp đặc biệt (sĩ quan biệt phái luôn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ) được đồng ý của Trung tâm và cơ sở GDDH thì không giới hạn số lần kéo dài.